

Titulació	Tipus	Curs
Trastorns de la Comunicació i del Llenguatge	OP	1

Professor/a de contacte

Nom: Juan Deus Yela

Correu electrònic: joan.deus@uab.cat

Equip docent

Sonia Vilaltella Verdes

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Per al correcte desenvolupament del mòdul, es requerirà que els estudiants tinguin coneixements previs sobre neuroanatomia i els trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge, que puguin ser la base per a l'ampliació i actualització dels continguts teòric-pràctics que es treballaran en les sessions programades.

Objectius

L'objectiu general d'aquest mòdul se centra en la investigació, diagnòstic i intervenció rehabilitadora i estimuladora en les patologies neurològiques i neuropsicològiques (neurologopèdia) que cursen amb alteracions del llenguatge i/o de la parla, tant en l'edat infantil com en l'edat adulta, secundàries a un dany cerebral idiopàtic o lesió cerebral adquirida, i que afecten al procés de la comunicació.

Els objectius específics són:

1. Adquirir els coneixements essencials sobre l'etiopatogènia i semiologia dels trastorns adquirits del llenguatge i de la parla en patologia neurològica i neuropsicològica.
2. Ser capaç de poder desenvolupar un adequat procés d'avaluació logopèdica en aquestes patologies, d'acord a la clínica del trastorn adquirit del llenguatge i/o parla que presenta el pacient en estudi.
3. Ser capaç de dissenyar un adequat programa d'intervenció logopèdica, ja sigui mitjançant la rehabilitació o bé mitjançant l'estimulació, considerant un enfocament multidisciplinari del trastorn adquirit del llenguatge i/o de la parla objectivada i secundària a una patologia neurològica amb dèficit neuropsicològic.

Resultats d'aprenentatge

1. CA09 (Competència) Dissenyar i aplicar estratègies de sensibilització i de canvi social per facilitar la inclusió de les persones afectades per trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies.
2. CA10 (Competència) Dissenyar estratègies per a la intervenció dels trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies, adaptades a l'especificitat de cada cas, atenent el context personal, familiar i social.
3. CA11 (Competència) Actuar en el camp dels trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies, avaluant les desigualtats per raó de sexe o gènere i demostrant compromís ètic i social.
4. KA10 (Coneixement) Diferenciar l'abordatge terapèutic de rehabilitació logopèdica davant d'estimulació logopèdica.
5. SA14 (Habilitat) Utilitzar críticament els instruments i les tècniques d'avaluació i d'exploració més rellevants per a la recerca sobre els trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies.
6. SA15 (Habilitat) Fer servir els elements rellevants de l'anamnesi i l'entrevista inicial per a la recerca sobre l'avaluació dels trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies.
7. SA16 (Habilitat) Analitzar la necessitat de dur a terme exploracions addicionals, complementàries a les fonts d'informació recaptades sobre els trastorns adquirits de la comunicació i del llenguatge oral i escrit, així com de la deglució i les disfàgies.

Continguts

1. Etiologia del dany cerebral adquirit.
2. Actualització i avenços en la recerca i l'avaluació del dany cerebral adquirit.
3. Avaluació de les lesions cerebrals en adults.
4. Actualització i avenços en la rehabilitació del dany cerebral adquirit.
5. Bases de la rehabilitació del llenguatge (afàsies, envelliment i demències).
6. Bases de la rehabilitació de la parla (disàrtria i anàrtria).
7. Bases de la rehabilitació de la deglució (disfàgia).
8. Bases de la rehabilitació en dany cerebral infantil.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aprenentatge basat en problemes i debats	8,5	0,34	KA10, SA14, SA15, SA16
Classes expositives	31,5	1,26	CA09, CA10, CA11, KA10, SA16
Tipus: Supervisades			
Tutories	6	0,24	CA11, KA10
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de cas clínic	19	0,76	KA10, SA14, SA15, SA16
Estudi personal	60	2,4	CA09, CA10, CA11, KA10, SA16

Els continguts del mòdul s'abordaran mitjançant diferents tipus d'activitats d'aprenentatge:

Activitats dirigides: classes expositives, aprenentatge basat en problemes i debats.

Activitats supervisades: tutories.

Activitats autònomes: presentacions orals, lectura d'articles i informes d'interès, així com estudi personal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evidència 1: activitat d'avaluació escrita de resposta tancada amb qüestionari autoevaluatiu.	35	0	0	CA09, CA10, CA11, KA10
Evidència 2: prova escrita de resposta múltiple de cas clínic-pràctic.	35	0	0	SA14, SA15, SA16
Evidència 3: activitat d'avaluació de reflexió escrita individual.	30	0	0	CA10, CA11, SA14, SA15, SA16

L'avaluació de l'assignatura conté evidències d'aprenentatge individuals i col·lectives, segons les pautes d'avaluació marcades per la Facultat de Psicologia:

https://www.uab.cat/doc/DOC_Pautes_Avaluacio_2025-2026. S'estableixen dos formats d'avaluació: continuada i única, especificades a continuació. Es realitzaran tres tipus d'evidències d'aprenentatge per l'avaluació continuada (EVA1 a EVA3, veure més avall). L'avaluació única consisteix en evidències d'aprenentatge individuals que s'avaluen en un únic dia (durant 4 hores) durant el segon període avaluatiu. Inclou les tres proves escrites (EVA1 a EVA3).

A. Evidències d'aprenentatge individuals (avaluació continuada i única). És realitzaran dues evidències escrites obligatòries (EAV1 i EAV2). La primera (EAV1) consistirà en un activitat d'avaluació amb resposta tancada d'un qüestionari autoevaluatiu, centrada en els continguts teòrics abordats durant les sessions seminarials. Aquesta activitat té com a objectiu valorar la comprensió conceptual i la capacitat d'aplicació del coneixements adquirits. Es durà a terme de manera individual durant la setmana 18. Aquesta evidència representarà un 35% de la qualificació final del mòdul. El retorn de resultats es farà durant la tutoria programada a la setmana 19. Ús permès de la IA per poder preparar la evidència d'aprenentatge (model 3). La evidència d'aprenentatge (EAV2) és una activitat d'avaluació consistent en una reflexió escrita individual, estructurada a partir de cinc preguntes semiobertes, sobre un dels tres casos clínics-pràctics neurologopèdics proposats pels diferents docents del mòdul. L'estudiant haurà d'escollir un dels següents casos: a) avaluació i rehabilitació de disfàgia-deglució en adults i infants; b) Avaluació i rehabilitació dels trastorns del llenguatge adquirits (afàsies-alèxies-agafies) en adults i infants; c) Avaluació i rehabilitació dels trastorns de la parla adquirits (disàrtries) en adults i infants. L'activitat té com a objectiu fomentar una anàlisi crítica i raonada del cas seleccionat, centrant-se en els apartats principals de l'informe clínic: procés d'avaluació, impressió diagnòstica i orientació terapèutica. Aquesta evidència es desenvoluparà de manera individual i serà presentada a la setmana 16 del segon semestre i tindrà un valor del 30% en la qualificació final de

l'assignatura. El retorn de resultats es farà en tutoria prevista per la setmana 19 del segon semestre. Ús permès de la IA per poder preparar la evidència d'aprenentatge (model 3). En el cas d'avaluació única, aquestes evidències es completaran durant la jornada avaluativa final del segon període.

B. Evidència d'aprenentatge col·lectiva i continuada. Correspon a l'evidència d'aprenentatge 3 (EVA3), consistent en la preparació continuada d'un cas clínic-pràctic que serà presentat a l'inici del curs. El cas clínic serà treballat de forma individual (i grupal opcionalment i/o paral·lelament) durant tot el semestre d'exposició teòrica dels continguts exposats en el cas clínic. Al finalitzar les classes teòriques-magistrals, es farà una activitat obligatòria escrita amb resposta tancada d'un qüestionari autoevaluatiu sobre el cas treballat (setmana 19). El valor de d'aquesta evidència serà del 35%. El retorn de resultats es farà a tutoria en la revisió programada (setmana 19). Ús permès de la IA per poder preparar la evidència (model 3).

El lliurament de la traducció de les proves presencials es realitzarà si es compleixen els requeriments establerts en l'article 263 i es realitza la seva sol·licitud la setmana 4 telemàticament (E-formulari) (més informació a la WEB de la Facultat).

La nota final, tant per l'avaluació única como la continuada, del'assignatura estarà conformada per la següent formulació, considerant la ponderació de cadascuna de les evidències d'aprenentatge prèviament assenyalat: $\text{Nota final} = [(\text{Nota EVA1} \times 0.35) + (\text{Nota EVA2} \times 0.35) + (\text{Nota EVA3} \times 0.30)]$.

Definició d'estudiant avaluable: L'alumnat que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) del total de l'assignatura, no podrà constar en actes com a "no avaluable". Cas de considerar-se presentat/ada o avaluable, es qualificaran amb un 0 les evidències a les que no s'hagi presentat l'estudiant.

Es considerarà no presentat quan no es lliuri alguna de les tres activitats avaluatives.

Definició de superació de l'assignatura: un/a estudiant ha superat l'assignatura quan s'ha presentat a totes les evidències d'aprenentatge obtenint un total d'almenys 4,85 punts en l'avaluació continuada o única, amb un mínim de 3,5 punts o més (en una escala 0-10) en cadascuna de les evidències realitzades. En cas de no assolir aquests requisits la nota màxima que es pot obtenir és de 4.5 punts.

Proves de recuperació: La setmana 20 del semestre, els estudiants tindran opció de re-avaluació només de les EVA1 i/o EVA2 individuals (prova tipus test) no superades i prèviament presentades. Per poder accedir a la prova de re-avaluació s'haurà de tenir una qualificació de les proves escrites tipus test (EVA1 i 2) igual o superior a 3,5 punts o una mitjana de les EVA 1 i 2 igual o superior a 3,5 punts. L'avaluació única no difereix de la continuada, en les proves de recuperació. La recuperació escrita individual consistirà en una prova escrita tancada, de modalitat presencial, amb preguntes tipus test de resposta múltiple sobre el contingut teòric no superat i amb preguntes sobre un nou cas clínic. En cas de no assolir els requisits establerts la nota màxima a consignar en l'expedient acadèmic serà de 4.5 punts.

C. Avaluació Única: es realitzarà en el mateix dia i lloc que la prova del segon període avaluatiu de l'assignatura, menys per les evidències que impliquen la participació assistència a l'aula (EVA3). S'avaluaran tots el continguts de l'assignatura. Es realitzaran les evidències 1 i 2. La durada de la prova és aproximadament de 3 hores. La nota final de l'assignatura s'obindrà tal com s'ha descrit per l'avaluació continuada. També s'apliquen els mateixos termes d'avaluació referents a definició d'estudiant avaluable i definició de superació de l'assignatura, esmentades prèviament. El procés de recuperació serà el mateix per l'avaluació continuada descrit prèviament. L'avaluació única es sol·licita telemàticament (E-formulari) en el període específic (més informació a la WEB de la Facultat).

Bibliografia

1. Alberca, R. & López-Pousa, S. (2011). *Enfermedad de Alzheimer y otras demencias*. Barcelona: Médica Panamericana.
2. Triviño, M., Arnedo, M. & Bembibre, J. (2021). *Neuropsicología a través de casos clínicos*. Evaluación y Rehabilitación. Barcelona: Médica Panamericana.

3. Arnedo, M., Bembibre, J., Montes-Lozano A. & Triviño, M. (2015). *Neuropsicología infantil a través de casos clínicos*. Barcelona: Médica Panamericana.
4. Artigas, J. & Narbona, J. (2011). *Trastornos del neurodesarrollo*. Barcelona: Viguera.
5. Coll, M., Aguado, G., Fernández-Zúñiga, A., Gamba, S., Perelló, E. & Vila-Rovira J.M. (2013). Trastornos del habla y de la voz.
6. Cuetos, F., González, J. & De Vega, M. (2015). *Psicología del lenguaje*. Madrid: Médica Panamericana.
7. Deus, J., Deví, J. & Sáinz-Pelayo, P. (2018). Neuropsicología de la enfermedad de Alzheimer. Madrid: Editorial Síntesis.
8. Dieguez-Vide, F. & Peña-Casanova, J. (2012). *Cerebro y lenguaje. Sintomatología neurolingüística*. Madrid: Médica Panamericana.
9. Jurado-Fernández, V. (2012). Patología neurológica para logopeda. Madrid: Editorial Learning.
10. Jurado, M.Q., Mataró, M. & Pueyo, R. (2014). *Neuropsicología de las enfermedades neurodegenerativas*. Madrid: Síntesis.
11. Barinagarrementeria-Aldatz, F. & Arauz-Góngora A. (2023). Temas selectos en enfermedad vascular cerebral. Madrid: Editorial Elsevier.
12. Lasprilla, A., Rodríguez, J.C., Olivera, W. & Romero I. (2025). Manual para la práctica clínica de la neuropsicología. Madrid: Editorial Manual Moderno.
13. Mendez, M.F. (2022). The mental status examination handbook. Madrid: Editorial Elsevier.
14. Terradillos, E. & López-Higes, R. (2016). Guía de intervención logopédica en las afasias. Madrid: Síntesis.
15. Tisaire De Dios, A. & Ordoñez-Miyar, B. (2021). Guía de intervención logopédica en las disfagias. Madrid: Editorial Síntesis.
16. Stanfield, C.L. (2023). *Principios de fisiología humana* (6ª ed.). Pearson.
17. Tirapu, J., Ríos, M. & Maestú, F. (2011). *Manual de Neuropsicología* (2ª ed.). Barcelona: Viguera.
18. Webb, W. & Adler, R. (2010). Neurología para el logopeda(5ª ed.). Barcelona: Masson.

El docent de cada mòdul pot ampliar la bibliografia de forma més extensa pel seu tema.

Programari

S'haurà de saber i poder fer ús de bases de dades bibliogràfques sanitàries, com PubMed, per complementar l'estudi del contingut temàtic i la realització de les evidències d'aprenentatge.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda